

ENGRAMI

ČASOPIS ZA KLINIČKU PSIHIJATRIJU PSHOLOGIJU I GRANIČNE DISCIPLINE

1

SUPPLEMENT 1

**15. KONGRES
FARMAKOLOGA SRBIJE**

**5. KONGRES
KLINIČKE FARMAKOLOGIJE SRBIJE**

SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM

Volume 45 • Beograd, januar - jun. 2023.

UDK 159.9+616.89

www.engrami.rs

ISSN 0351-2665

ČASOPIS ZA KLINIČKU PSIHIJATRIJU,
PSIHOLOGIJU I GRANIČNE DISCIPLINE

JOURNAL FOR CLINICAL PSYCHIATRY,
PSYCHOLOGY AND RELATED DISCIPLINES

Časopis ENGRAMI osnovao je prof. dr Dimitrije P. Milovanović 1979.

Glavni i odgovorni urednik / Editor in chief

SRĐAN D. MILOVANOVIĆ

Počasni urednik / Honorary editor

GORDANA DRAGOVIĆ LUKIĆ

Zamenik glavnog i odgovornog urednika

Supplement editor in chief

MILAN B. LATAS

Pomoćnici urednika / Associate editors

MAJA PANTOVIĆ STEFANOVIĆ

BOJANA DUNJIĆ KOSTIĆ

SRETEN VIČENTIĆ

NIKOLA LALOVIĆ

STEFAN JEROTIĆ

Tehnički urednik / Technical editor

MARIJA JEREMIĆ

Uređivački odbor / Editorial board

DRAGAN PAVLOVIĆ

PETAR NASTASIĆ

DEJAN LALOVIĆ

NAĐA MARIĆ

OLIVERA VUKOVIĆ

MAJA IVKOVIĆ

OLIVERA ŽIKIĆ

SRĐA ZLOPAŠA

JASMINA BARIŠIĆ

DRAGANA DUIŠIN

VLADIMIR JANJIĆ

SVETLANA JOVANOVIĆ

MIRJANA DIVAC JOVANOVIĆ

BORJANKA BATINIĆ

ČEDO MILJEVIĆ

ZORAN BUKUMIRIĆ

Izdavački savet / Consulting board

MIROSLAV ANTONIJEVIĆ

MIRKO PEJOVIĆ

JOVAN MARIĆ

MIROSLAVA JAŠOVIĆ GAŠIĆ

SLAVICA ĐUKIĆ DEJANOVIĆ

DUŠICA LEČIĆ TOŠEVSKI

VLADIMIR KOSTIĆ

RATOMIR LISULOV

GORAN MIHAJLOVIĆ

Internacionalni redakcioni odbor

International editorial board

N. SARTORIUS (Geneve)

P. GASNER (Budapest)

D. ŠVRAKIĆ (St. Louis)

G. MILAVIĆ (London)

V. STARČEVIĆ (Sydney)

M. JAKOVLJEVIĆ (Zagreb)

D. KARLOVIĆ (Zagreb)

A. NOVOTNI (Skopje)

L. INJAC (Podgorica)

A. TOMČUK (Kotor)

A. MIHAJLOVIĆ (Chicago)

N. TRAJANOVIĆ (Toronto)

Sekretar / Secretary

DRAGANA JOVANOVIĆ

Lektor / Lector

SONJA ĐURIĆ

IRENA ŽNIDARŠIĆ TRBOJEVIĆ

Časopis ENGRAMI izlazi dva puta godišnje. • Rešenjem Sekretarijata za kulturu SRS broj 413-124/80-2a časopis ENGRAMI je proizvod iz čl. 36, st. 1, tačka 7, Zakona o oporezivanju proizvoda i usluga u prometu za koji se ne plaća porez na promet proizvoda. • IZDAVAČ / PUBLISHED BY: KLINIKA ZA PSIHIJATRIJU KLINIČKOG CENTRA SRBIJE I UDRUŽENJE PSIHIJATARA SRBIJE; THE CLINIC FOR PSYCHIATRY CLINICAL CENTRE OF SERBIA AND SERBIAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION • ADRESA UREDNIŠTVA / ADDRESS OF EDITORIAL BOARD: ENGRAMI, Klinika za psihijatriju KCS, Pasterova 2, 11000 Beograd, E-mail: klinikazapsihijatrijukcs@gmail.com • časopis ENGRAMI je referisan u SCIndeks bazi (Srpski nacionalni citatni indeks); Journal ENGRAMI is listed in SCIndeks (Serbian national citation index) • štampa Pozitiv print • Copyright © 2023 ENGRAMI. Sva prava zaštićena.

ORGANIZATOR KONGRESA

Srpsko farmakološko društvo (SFD)

Naučni odbor

Predsednik

Gordana Dragović Lukić

Članovi

Milica Bajčetić
Nevena Divac
Viktorija Dragojević Simić
Ljiljana Gojković Bukarica
Olga Horvat
Mihajlo Jakovljević
Vladimir Jakovljević
Slobodan Janković
Nina Japundžić Žigon
Nebojša Knežević
Katarina Lalić
Nebojša Lalić
Nevena Mihailović Stanojević
Dragan Milovanović
Miroslav Mitrović
Lana Nežić
Valentina Nikolić
Srđan Pešić
Julijana Rašić
Aleksandar Rašković
Isidora Samojlik
Nebojša Stilinović
Svjetlana Stoisavljević Šatara
Nataša Stojaković
Ranko Škrbić
Zoran Todorović
Zdenko Tomić
Saša Trailović
Velibor Vasović
Radmila Veličković Radovanović
Sonja Vučković
Saša Vukmirović

Organizacioni odbor

Predsednik

Saša Vukmirović

Članovi

Miloš Basailović
Božana Dimitrijević
Miloš Gostimirović
Vesna Jačević
Nikola Martić
Milica Paut Kusturica
Dušan Prodanović
Miroslav Radenković
Jelena Roganović
Dragana Srebro
Marko Stojanović
Radan Stojanović
Milan Stojiljković
Dragana Stokanović
Saša Vasilev
Katarina Vujović Savić

Programski odbor

Gordana Dragović Lukić
Dragan Milovanović
Miroslav Mitrović
Valentina Nikolić
Saša Vukmirović

Počasni odbor

Vitomir Čupić
Silva Dobrić
Kornelija Đaković Švajcer
Leposava Grbović
Milica Prostran

Tehnički organizator

CD Travel

TERAPIJSKI POTENCIJAL RUZMARINSKE KISELINE U KARDIOVASKULARNIM BOLESTIMA

Nevena Mihailović-Stanojević

Danijela Karanović

Jelica Grujić-Milanović

Milan Ivanov

Đurđica Jovović

Una-Jovana Vajić

Zoran Miloradović

Institut za medicinska istraživanja,
Univerzitet u Beogradu,
Beograd, Srbija

Kardiovaskularne bolesti u visokom procentu doprinose porastu morbiditeta i mortaliteta humane populacije u svetu. Poznato je da postoji negativna korelacija između konzumiranja hrane (voća, povrća, kakaia itd.) i pića (vina, posebno crnog vina, soka od grožđa, čaja, itd.) bogatih polifenolima i učestalosti kardiovaskularnih bolesti. Danas vlada veliko interesovanje za istraživanja primene polifenola u funkcionalnoj hrani, nutraceutskoj i farmaceutskoj industriji. Ekstrakti biljaka iz porodice Lamiaceae bogati su fenolnim kiselinama, pre svih ružmarinskom (RA) i kafenom kiselinom. Eksperimentalno je pokazano da snižavaju sistolni krvni pritisak spontano hipertenzivnih pacova

(SHR) sklonih moždanom udaru, normalizuju krvni pritisak, lipidni status i povoljno deluju na oksidativni stres SHR, a da je snažna sistemska vazodilatacija nezavisna od sistema azotnog monoksida. RA učestvuje i u regulaciji renin-angiotenzin sistema inhibirajući aktivnost angiotenzin konvertujućeg enzima i tako smanjujući vazokonstriktorski efekat angiotenzina I. RA, prirodni antioksidans široko rasprostranjen u biljkama poput ružmarina, žalfije, matičnjaka, majčine dušice, timijana i dr., je estar 3, 4-dihidroksi fenil acetatne i kafene kiseline, sa širokim spektrom bio-aktivnosti, kao što su: antikancerogena, antimikrobna, antialergijska, antiinflamatorna i neuroprotektivna. Kada su kardiovaskularne i bubregne bolesti u pitanju, RA smanjenjem oksidativnog stresa sprečava ishemijsko/reperfuziona oštećenja u bubrezima, inicijalno štiti bubreg kod dijabetičke nefropatije pacova, ali i kod nefrotok-

sičnosti izazvane gentamicin sulfatom, a može kontrolisati i IgA zavisnu nefropatiju modulacijom imunog sistema crevne sluzokože. Razvoj strategija za poboljšanje oralne bioraspoloživosti ovih bio-ak-

tivnih supstanci je ključno za iznalaženje terapijski efikasnijih jedinjenja, a jasno definisanje farmakokinetičkog profila je značajan korak ka rasvetljavanju preciznih mehanizama njihovog delovanja.

ISKUSTVA OPIJATNIH ZAVISNIKA U VOJVODINI SA SINTETSKIM KANABINOIDIMA

Vesna Mijatović Jovin¹
Ana Tomas¹
Isidora Dickov²
Dragana Ratković³
Ana Miljković⁴
Aleksandra Dickov³

- 1 Katedra za farmakologiju, toksikologiju i kliničku farmakologiju, Medicinski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad, Srbija
- 2 Katedra za ginekologiju i akušerstvo, Medicinski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad, Srbija
- 3 Katedra za psihijatriju i psihološku medicinu, Medicinski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad, Srbija
- 4 Katedra za opštu medicinu i gerijatriju, Medicinski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad, Srbija

Uprkos širokoj rasprostranjenosti sintetskih kanabinoida (SK) kao nove psihoaktivne supstance širom sveta, oskudni su podaci o iskustvima sa ovim drogama kod visokorizične populacije u Vojvodini.

Cilj ove studije je da ispita svest o SK i prevalenciju njihove upotrebe kod hospitalizovanih opijatnih zavisnika i da identifikuje faktore povezane sa upotrebom SK.

Istraživanje je sprovedeno na Klinici za psihijatriju Kliničkog centra Vojvodine, 2017. godine. Hospitalizovani opijatni zavisnici su popunili anonimni upitnik posebno razvijen za potrebe ovog ispitivanja.

Od 64 pacijenta, prosečne starosti 36,37 god., 32,81% je prijavilo da koristi SK. Socio-demografske karakteristike nisu bile povezane sa upotrebom SK. Postojale su razlike u najčešćim izvorima

inform
ka SK
ređenj
Skoro
kodne
nika l
maril
risnic
i 15,6
korisn
aktivn
= 0,04
efekti

PR
PLA

Maja
Drag
Deja
Nena
Niko
Neve

- 1 Stom
Univ
- 2 Instit
imun
Medi
Univ
- 3 Instit
Univ